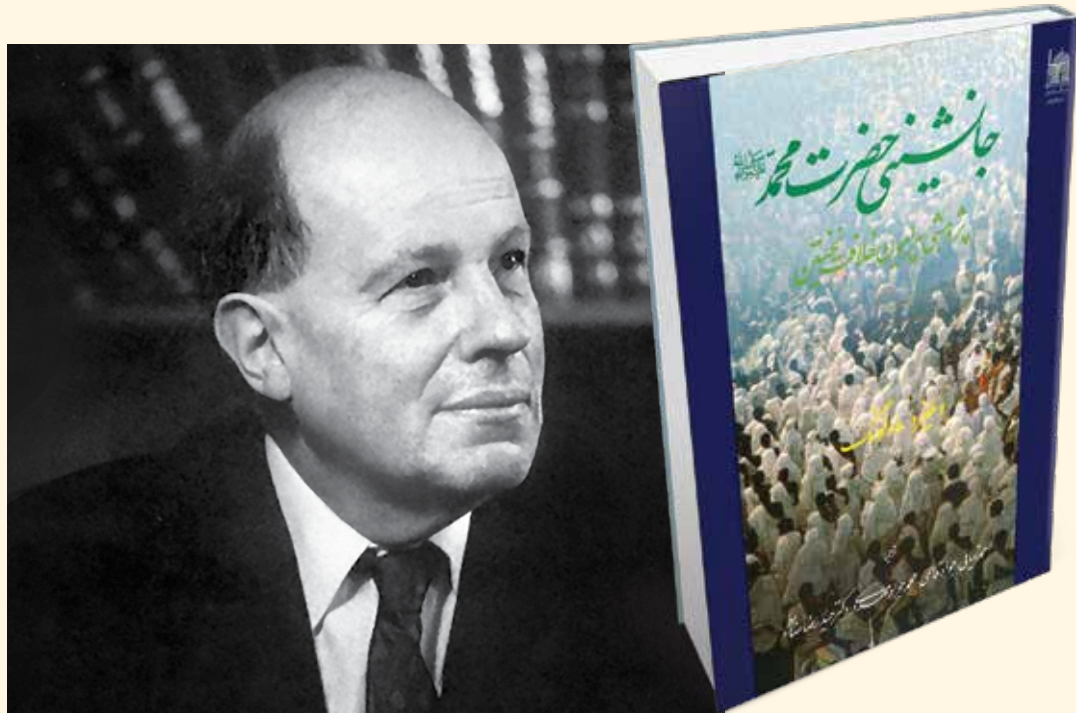

فراز و نشیب‌های ترجمه، چاپ و نقد کتاب جانشینی حضرت محمد (ص)

جواد قاسمی

مترجم کتاب مکتب‌ها و فرقه‌های اسلامی در سده میانه و جانشینی حضرت محمد (مشرک) نوشته ویلفرد مادلونگ، مدیر گروه کلام و اندیشه اسلامی در بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی

تحلیل‌های تازه‌ای دارد. مادلونگ سال‌های درازی از عمر خود را صرف آموزش و پژوهش در زمینه اسلام، فرق اسلامی و تاریخ و مذاهب شیعی کرد. تا کنون سه کتاب و چندین مقاله از او به فارسی ترجمه شده است. وی ۱۵ کتاب را تألیف و تصحیح کرده، ۶۰ مقاله در نشریات علمی، ۱۳۰ مدخل دایرةالمعارفی و بیش از ۱۶۰ معرفی، بررسی و نقد کتاب و مقاله نوشته است.^۲

در سال ۱۳۷۷ شمسی آقای رسول جعفریان متن انگلیسی کتاب جانشینی حضرت محمد (ص) را، که تازه منتشر شده بود، برای برگرداندن به فارسی به بنیاد پژوهش‌های اسلامی ارائه داد. انجام این کار، پس از تأیید و تصویب ترجمه و چاپ آن، به دوست و همکار دانشورم، آقای احمد نمایی، سپرده شد. چون متن انگلیسی آن در سال ۱۳۷۷ برنده جایزه جهانی کتاب سال شده بود، قرار شد ترجمه فارسی آن پیش از دهه فجر به پایان برسد و در نهایت، اینجانب و دو نفر دیگر از همکاران گروه ترجمه بنیاد در ترجمه آن همکاری کردیم. چاپ اول کتاب در سال ۱۳۷۷ شمسی انتشار یافت و به سرعت نایاب شد. چون موضوع کتاب حساسیت برانگیز بود، واکنش عده‌ای را سخت برانگیخت.

اسلام‌شناس و شیعه‌شناس برجسته آلمانی، ویلفرد مادلونگ، در مهم‌ترین اثر خود، جانشینی حضرت محمد (ص)، در یکی از چالش برانگیزترین موضوعات تاریخ اسلام، یعنی مسئله جانشینی پیامبر اسلام، به تحقیق جدی پرداخت. این کتاب بر اساس منابع معتبر تاریخی و روایی با تحلیلی ژرف از رخداد‌های دوران خلفای نخست اسلام نوشته شده است. نگاه مادلونگ به تاریخ اسلام پژوهشی، منصفانه و به دور از غرض‌ورزی و تعصب است. از آنجا که کتاب جانشینی حضرت محمد (ص) مهم‌ترین و تأثیرگذارترین اثر مادلونگ است، توجه خود را عمدتاً بر آن معطوف می‌داریم. محور اصلی کتاب مسئله جانشینی پیامبر اکرم (ص) است که در آن موضوعاتی همچون حقوق خویشاوندی و خاندان‌های پیامبران در قرآن، خلافت قریش، شایسته‌سالاری اسلامی، شورا و امپراتوری عربی، فرمانروایی بنی عبد شمس، واکنش بنی هاشم نسبت به خلافت قریش، جنگ جمل، جنگ صفین، میراث پیامبر، همسران و فرزندان عثمان بن عفان، و همسران و فرزندان امام حسن (ع) مورد بحث و پژوهش قرار می‌گیرد و تحلیل‌های جدیدی به عمل می‌آید. مادلونگ نشان می‌دهد که یکی از بهترین پژوهندگان تاریخ اسلام پس از دوره پیامبر است و اندیشه‌ها و

